

עבודות תמיד של שחר, וצריך עתה הכהן הגדול החדש לעבוד את עבודת יום הכיפורים, הנעשית בארבעה בגדי לבן – במה מחנכין אותו להיות כהן גדול, ולהכשירו לעבודת יום הכפורים?

שהרי אין בגדי הלבן מיוחדים לכהן גדול, כי כל כהן הדיוט לובשם, ואין בלבישתן "ריבוי בגדים".

אמר רב אדא בר אהבה: גם בארבעה בגדי לבן שלובש כהן גדול בעבודת יום הכפורים יש ביטוי והיכר לכהונה גדולה, בכך שהאבנט שיחגור בו מעתה יהיה של בד פשתן בלבד בלא צמר, שהוא שונה מהאבנט שלבוש בו כהן הדיוט, שבו יש גם צמר.

ולכן מתחנך הוא באבנט, שמכח השינוי שבו, הרי דינו כחינוך ב"ריבוי בגדים", לפי שאין צורך שיהיה ההיכר בחינוכו דוקא בלבישת כל שמונת הבגדים.

ופרכינן: הניחא למאן דאמר אבנטו של כהן גדול בשאר ימות השנה, שמפורש בו בתורה שהוא נעשה כלאים, מצמר ופשתים, זה הוא גם אבנטו של כהן הדיוט, שאף הוא נעשה מצמר ופשתים. ואילו האבנט שלובש הכהן הגדול ביום הכיפורים הוא מבד פשתן בלבד ללא תערובת צמר.

ולכן מועיל שינוי האבנט, שלובש הכהן הגדול את האבנט המיוחד ליום הכפורים, שאין בו צמר, כדי לחנכו לכהונה גדולה.

אלא למאן דאמר [להלן בהמשך הסוגיא] שאבנטו של הכהן הגדול של כל השנה לא זהו אבנטו של כהן הדיוט. ולדעתו האבנט של כהן הדיוט לא היה בו צמר, אלא נעשה

מפשתן בלבד [וכמו אבנטו של הכהן הגדול ביום הכיפורים], ורק באבנט של כהן גדול היה צמר.

הרי, שאבנט הבד של כהן הדיוט זהה לאבנט של הכהן הגדול ביום הכיפורים, ששניהם של פשתן בלבד הם.

ואם כן, אין שום שינוי בבגדי לבן של הכהן הגדול ביום הכיפורים [שמכוחו הוא יכול להתחנך לכהונה הגדולה], לעומת הבגדים שהיה לבוש בהם קודם לכן, בהיותו כהן הדיוט.

ואם כן, מאי איכא למימר? במה מחנכין אותו?!

אמר אביי: אף לאחר שהשלים עבודות התמיד יכול הכהן להתחנך בעבודה בריבוי בגדים, על ידי שהוא לובש שמונה בגדי כהונה גדולה, ומחפך, בהיותו לבוש בהם, באיברי התמיד שעל המזבח בצינורא [מזלג], כדי למהר את עיכול האברים על האש, שאף על פי שאינה עבודה הכרחית, מכל מקום עבודה היא, וכדרב הונא.

דאמר רב הונא לענין חיוב מיתה של עבודה זר:

זר, אף על פי שלא הקטיר אברים על המזבח, אלא רק קירב את ההקטרה על ידי שהפך בצינורא – חייב מיתה, היות שקירוב עבודה הוא כעבודה.

ורב פפא אמר: אין צריך חינוך על ידי ריבוי בגדים, אלא עבודתו של הכהן ביום יב-ב הכפורים, כיון שאינה כשירה אלא בכהן גדול, יש בה בעצמה היכר וביטוי לכהונה

גדולה, והיא כשלעצמה דיה שתהא מחנכתו להיות כהן גדול, אף בלא ריבוי בגדים.

ויש יסוד לסברא זו בדיני חינוך כלי המקדש, שאף הם צריכים קידוש להעשות כלי שרת, להכשירם לעבודה.

מי לא תניא בברייתא: **כל הכלים שעשה משה** בדורו, בשעת הקמת המשכן, **משיחתן** בשמן המשחה, בשמונת ימי המלואים, היא **מקדשתן**. שכן נאמר "וימשחם, ויקדש אותם".

אבל הכלים שנעשו **מכאן ואילך**, לא נמשחו בשמן המשחה. דדרשינן "אותם" במשיחה, ולא לדורות במשיחה.

אלא, תחילת **עבודתן** ככלי שרת היא **מחנכתן**. כיון שדין העבודה הזו להעשות בכלי קודש, לכן נחשבת העבודה בכלי בעצמה כחינוך לקדושה.

והכא נמי, כיון שדין העבודה ביום הכפורים הוא להיעשות רק על ידי כהן גדול, **עבודתו** של הכהן העובד **מחנכתו** להיעשות כהן גדול על ידה.

כי אתא רב דימי מארץ ישראל לבבל, **אמר**: **בדין אבנטו של כהן הדיוט**, נחלקו **רבי ורבי אלעזר ברבי שמעון** ממה היה עשוי.

חד אמר: **של כלאים** היה, שנעשה מצמר ופשתים.

וחד אמר: **של בוץ** [פשתים], בלא תערובת צמר, היה.

ואמרינן: **תסתיים** [יש להוכיח], **דרבי הוא דאמר** שהיה האבנט **של כלאים**.

מהא דתניא: **אין בין בגדי כהן גדול לבגדי כהן הדיוט, אלא באבנט**, שהיה בו חילוק ביניהם, **דברי רבי**.

רבי אלעזר ברבי שמעון **אומר**: אין כל הבדל ביניהם, **אף לא באבנט**.

ומדייקת הגמרא: **אימת**, באיזה ענין נחלקו רבי ורבי אלעזר ברבי שמעון בברייתא זו?

אי נימא שאמרו את דבריהם לענין בגדים שלובשים **בשאר ימות השנה**, והלא **טובא** [חילוק בהרבה בגדים] **איכא** בין כהן גדול לכהן הדיוט.

שהרי **הכהן הגדול משמש בשמונה** בגדים [חושן, אפוד, מעיל וציץ, בנוסף לכתונת ומכנסים, מצנפת ואבנט], ואילו **ההדיוט משמש בארבעה** בגדים בלבד.

אלא, לאו, בהכרח, שנחלקו בבגדי כהונה של עבודת **יום הכפורים**, שאף הכהן הגדול אינו משמש בה אלא בארבעה בגדי לבן, ואבנטו ביום הכפורים אינו של כלאים.

ואם כן, רבי, האומר שביום הכיפורים חלוקים הכהן הגדול וההדיוט בסוג האבנט, סובר שהאבנט של כהן הדיוט היה של כלאים [ואילו האבנט של הכהן הגדול היה מפשתן בלבד, כמבואר בפירוש בכתוב].

ודחינן: **אמרי**, **לא** תוכיח מכאן שכך היא דעת רבי.

כי **לעולם** יש לנו לפרש דבריהם שנחלקו בבגדי כהונה של **שאר ימות השנה**, ולא עסקו כלל בבגדים הנוספים של הכהן הגדול, אלא נחלקו **בהנך** בגדים **דשוין** הן בהם, שהם ארבעה בגדי לבן.

שכן שנינו בברייתא: כתוב בתורה בפרשת תרומת הדשן "ולבש הכהן מדו בד [שהיא הכותונת] ומכנסי בד ילבש על בשרו".

מה תלמוד לומר "ילבש", והרי כבר נאמר בתחלת הפסוק "ולבש"?

אלא, להביא עוד בגדים שלא נאמרו בפרשה זו, שהם מצנפת ואבנט, שאף אותם צריך ללבוש להרמת הדשן, שעבודה גמורה היא, וטעונה ארבעה בגדי כהונה כשאר עבודות, דברי רבי יהודה.

רבי דוסא אומר: נאמר כאן "ילבש", וכן בפרשת עבודת יום הכפורים נאמר "כתונת בד קודש ילבש". וילפינן בגזירה שוה: להביא את בגדי הכהן הגדול, שעבד בהם ביום הכפורים, שהן כשרין לכהן הדיוט לעבוד בהם לאחר יום הכפורים. ולא כמי שסובר [להלן] שבגדי כהן גדול של יום הכפורים נגנזים, ואין עובדין בהם לעולם.

רבי אומר: אין לדרוש את הפסוק כרבי דוסא, היות ושתי תשובות, פירכות, יש בדבר.

הרא, אין כהן הדיוט יכול להשתמש בבגדי הלבן שעבד בהם הכהן הגדול ביום הכפורים, משום דאבנטו של כהן גדול שעובד בו ביום הכפורים לא זה הוא אבנטו של כהן הדיוט. לפי שאבנט של כהן גדול

ובהם סובר רבי שחלוקים הם באבנט, שאבנטו של הכהן הגדול בשאר ימות השנה הרי הוא של כלאים, ואבנטו של כהן הדיוט של בד פשתן בלבד הוא.

ורבי אלעזר ברבי שמעון סובר ששניהם משמשים באבנט של כלאים.

כי אתא רבין, אמר: אבנטו של כהן גדול ביום הכפורים — דברי הכל הוא של "בוץ", בד פשתן בלבד, שמפורש כן בתורה: "ובאבנט בד יחגור".

וכן אבנטו של כהן גדול בשאר ימות השנה — דברי הכל שהוא של כלאים, שאף הוא מפורש בו "ואת האבנט תעשה שש משזר ותכלת", והתכלת — צמר היא.

לא נחלקו רבי ורבי אלעזר ברבי שמעון אלא באבנטו של כהן הדיוט, בין באבנט של שאר ימות השנה, בין בשל יום הכפורים [שאינן הבדל בין הימים].⁽³⁸⁾

שרבי אומר שהוא של כלאים, ורבי אלעזר ברבי שמעון אומר שהוא של בוץ.

אמר רב נחמן בר יצחק: אף אנן נמי תנינא כדברי רבין, שרבי הוא הסובר שאבנטו של כהן הדיוט של כלאים היה, ולא כאבנטו של כהן גדול ביום הכפורים.

להגריעב"ץ סוף סדר העבודה. ועייין עוד ברבינו ירוחם נתיב ז', והר"י מלוניל בגנזי ראשונים, במשניות יומא ג ט.

או שהוצרך להפך בצינורא, וסובר התו"י שכשר בכהן הדיוט.

עוד הביא בשם ריב"א שכה"ן הדיוט כשר

38. בתו"י הקשה: לשם מה הוצרך כהן הדיוט לבגדי כהונה ביום הכפורים? ותירץ שהיו עבודות שכשרים אף בכהן הדיוט, וכגון סדור שני גזרי עצים [וכפי הנראה כונתו לסדור בגזרין לתמיד של בין הערביים שצריך לו שני כהנים. ועייין מקדש דוד סימן כד, ובסדור שערי שמים

והוכשר לעבוד – הרי הכהן הגדול הראשון חוזר לעבודתו ככהן גדול, כפי שהיה קודם שנדחה משום פסולו.

וגם השני [זה שעמד תחתיו] נשאר בקדושת כהונה גדולה, וכל מצות כהונה גדולה עליו. והרי הוא אסור בפריעת הראש ובפרימת הבגדים כדין כהן גדול, וכן אינו מטמא לקרובים, ואסור באלמנה, ועובד בשמונה בגדים, דברי רבי מאיר.

רבי יוסי אומר: ראשון חוזר לעבודתו.

אבל השני – אינו ראוי, לא לשמש בשמונה בגדים ככהן גדול, ולא לשמש בארבעה בגדים ככהן הדיוט.

ועוד אמר רבי יוסי: מעשה ביוסף בן אלם בציפורי, שאירע בו פסול ככהן גדול, ומינהו ליוסף בן אלם לשמש תחתיו.

ולאחר שחזר הראשון לכשרותו, אמרו חכמים: ראשון – חוזר לעבודתו. ואילו יוסף בן אלם, שהוא הכהן השני – אינו ראוי לא לשמש ככהן גדול, ולא לשמד ככהן הדיוט.

ופירשו הטעם שאינו ראוי לשמש ככהן גדול: משום שחוששים שמא תשרור איבה בין שניהם.

ומה שאינו ראוי ראוי לשמש ככהן הדיוט הוא משום "מעלין בקודש ולא מורידין", שהיות וכבר נתעלה השני בקדושתו להיות כהן גדול אין מורידין אותו מקדושתו להיעשות כהן הדיוט.

ביום הכפורים של בוך הוא, ואילו האבנט של כהן הדיוט של כלאים הוא.

ועוד טעם של סברא, שאין להכשיר בגדי כהן גדול בעבודת יום הכפורים לעבודת כהן הדיוט של כל ימות השנה:

וכי באותם בגדים שנשתמשת בהן לעבודת יום הכפורים, שהיא קדושה חמורה, שהרי נכנס בהם לעבודה לפני ולפנים, תשמש בהן לעבודת כל ימות השנה, שהיא קדושה קלה ממנה?!?

אלא מה תלמוד לומר "ולבש"?

לרבות את השחקים. שלא תאמר שהבגדים צריכים להיות חדשים, ולא שכבר נשתמש בהן זמן ממושך.⁽³⁹⁾

ואזדא רבי דוסא לטעמיה בכרייתא אחרת.

דתניא: נאמר בפרשת עבודת יום הכפורים, "ופשט את בגדי הבד אשר לבש בבאו אל הקודש, והניחם שם".

תנא קמא סובר: מלמד, שבגדים אלו טעונין גניזה.

רבי דוסא אומר: "הנחה" זו אין פירושה שכבר אינם כשרים לשום עבודה. אלא, שלא ישתמש בהן הכהן הגדול לעבודה ביום הכפורים אחר, בשנה הבאה.

תנו רבנן: אם אירע בו ככהן גדול פסול טומאה, ומינו כהן אחר תחתיו לעבוד ביום הכפורים. ולאחר מכן נטהר הראשון,

39. למעלה משנה. תוס'.

לתרומת הדשן. ועיין בענין זה מה שנחלקו בעל המאור והרמב"ן.